9e JAARGe. № 176.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ₮ jaar ƒ 24.– ₮ halfjr ƒ 12.– ₮ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–

De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DINGSDAG 30 JULIJ 1861.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

VERTREK DER LANDMAIL

In de maand Julij den 9den en 26sten

ADVERTENTIEN.

Op Woensdag den 31sten Julij 1861.

Zal ten burele van den resident van *Soerabaija*

EENE UITBESTEDING

worden gehouden voor den **overvoer** van *Boenga* naar *Padang* van

898 stuks HOUTWERKEN.

De voorwaarden liggen op gemeld bureau ter inzage.

Soerabaya, Namens den Resident
den 18den Julij 1861. *De Secretaris,*
(1112) **Chs. TROMP.**

VEILING VAN DOORGEKAPT KOPERGELD.

De Resident van *Soerabaija* maakt bekend, dat **op Woensdag den 14den Augustus 1861** bij 's lands pakhuizen te Soerabaija in het openbaar zullen worden opgeveild 400,000 Amsterdamsche ponden DOORGEKAPT KOPERGELD, waarvan een monster bij gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de Javasche Courant van den 22 dezer no. 50.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd,*
29 Junij 1861. Namens denzelve
De Assistent Resident voor de Comptabiliteit,
(1014) **W. HAPPÉ.**

De Resident van *Soerabaya*, brengt ter kennis van belanghebbenden dat, ter voorkoming van moeijelijkheden, bij het indienen van rekeningen wegens diensten, zoo als leveringen, overvoeren en andere, stiptelijk zal moeten worden opgevolgd het bepaalde bij staatsblad van 1853 no. 40.

SOERABAYA, 26 *Julij* 1861.

De Resident voornoemd,
Namens denzelven.
De Adsistent-Resident,
voor de comptabiliteit.
(1153) **W. HAPPÉ.**

(*Voor de policie!*) De ondergeteekende Adsistent Resident voor de policie maakt bij deze bekend, dat door vertrek van den wijkmeester W. A. DE VRIJ van wijk Lett. **D.** naar elders, in diens plaats is benoemd de Heer J. VAN BREKO.

SOERABAYA, *den 27sten Julij* 1861.
De Adsistent Resident voornoemd.
(1156) **E. DIBBETS.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Woensdag den 31sten Julij 1861.

Bij den heer *Kuiper*, aan de Werfstraat van diverse goederen en

Bij den heer *Cramer*, aan de Kaliemaas van ijzer-koper en houtwerken.

Op Donderdag den 1sten Augustus 1861.

Bij den heer *Pieters*, aan de Kaliemaas van houtwerken en

Bij den Chinees *Go Tjiauwkwie*, ook te Kaliemaas van houtwerken.

Op Vrijdag den 2den Augustus 1861.

Bij den heer *Le Roy* in de stad van diverse goederen.

Op Zaturdag den 3den Augustus 1861.

Bij het Marine Etablissement alhier van 54,622 stuks gebroken Metzelsteenen van het Gouvernement en te Pasarbong van de passerloods aldaar.

(1147)

HUWELIJKEN

25 Jarige
Huwelijksvereeniging
VAN
C. F. HUIJSDENS,
D. HUIJSDENS.
Peeters.
Soerabaya, 27 *Julij* 1861. (1152)

Op Woensdag den 31sten dezer aanstaande,

zullen door de ondergeteekenden ter opruiming *zonder reserve*, en voor rekening van belanghebbenden worden verkocht:

5 CENTRIFUGE MACHINES met TROMMELS van 4 voet diameter, voorzien van dubbel kopergaas en de noodige stoompijpen.

cc. 600 STAVEN HOEK-IJZER van verschillende dimensien.

EENIGE REISWAGENS.

en voorts zullen nog opgeveild worden:

4 IJZEREN STOOM FILTREER MACHINES voor het zuiveren van schuim Tjeng 6½ voet hoog, 3½ voet bij 2¼ voet breed, met de noodige filtreerzakken, stoompijpen en kranen kompleet.

IJZEREN PIJPEN, STOOMKRANEN van verschillende dimensien, enz. enz.

PASSOEROEAN, **W. MAJOR & CO.**
10 *Julij* 1861. (1100)

Op Woensdag 31 Julij,

zal er in het vendu-locaal

VAN HAYE & VAN MARLE,

vendutie worden gehouden van

DIVERSE KOOPMANS GOEDEREN

als:

MASTEN, PLANKEN, BALKEN, BRANDHOUT, KOPER- en IJZERWERK, BLADKOPER, SCHEEPSBESCHUIT, SPIJKERS, PATENT HOLLANDSCHE TOUW, zeer geschikt tot wand en tuigage. Eene groote partij SCHAALPLANKEN, PORTER BIER op heele flesschen enz.

Goederen kunnen bijgebragt worden.

(1150)

Nog zullen op de Vendutie

van morgen bij

HAYE & VAN MARLE

12 stuks KALKOENEN en een partij BREEUWWERK, verkocht worden. (1164)

PAARDENVENDUTIE

op Dingsdag den 6den Augustus 1861,

zullen de ondergeteekenden in de pakhuizen van de Heeren

HILL BROEKMAN & CO,

aan den Kaliemaas,

publiek laten verkoopen,

59 mooije AUSTRALISCHE PAARDEN waaronder verscheidene zeer schoone spannen ZWARTE, BRUINE, en SCHIMMELS WAGEN PAARDEN en verscheidene fraaije RIJPAARDEN, waaronder twee fraaije HENGSTEN, pas aangebragt per het Engelsche schip *Elise Goddard*, kapitein J. GASCOIGNE, hebbende slechts 34 dagen reis van Sidney. De paarden zijn dagelijks voor een ieder te bezigtigen in de stallen aan den Kaliemaas.

NB. Verscheidene merries zijn bezet.

De Agenten,
(1149) **P. KERVEL & CO.**

EENE ZAAK.

Novelle door G. Keller.

(*Vervolg.*)

De heer Delor ergerde zich in de hoogste mate. Zulk een toon paste niet tot een man van zijn stand, en hij verwaardigde zich dan ook niet den zaakwaarnemer te antwoorden.

— Heb-je nooit van Maartje Grazer gehoord?" vervolgde Horks.

— Nooit", zeide Delor op een toon zóó ijskoud dat hij allen lust tot verdere vertrouwelijkheid moest doen verstijven. Maar op Horks had die toon eene andere uitwerking.

— Niet? Nu, dat verwondert me niet, man. Doode menschen worden vergeten — dat spreekt — en de oude jufvrouw Grazer is al acht- en zestig jaar dood. Bovendien heette ze jufvrouw Leuven naar haar man, die vijf jaar vroeger gestorven was. De menschen hadden geen kinderen, en toen zij stierf, is haar vermogen dat zoo plus minus zes ton bedroeg aan de Leuvens toegewezen, ofschoon de Grazers de wettige erfgenamen waren. Maar de Leuvens waren het digtst in de buurt, vat-je? en de burgemeester heeft de edictale oproeping nagelaten, met voordacht waarschijnlijk, want hij was met een jufvrouw Leuven gehuwd, en nu zou het wel eens kunnen gebeuren, dat de Grazers in regten de Leuvens aanspraken, begrepen? en de erfenis met de renten op renten vorderden, dus een paar millioen eischten."

De predikant bleef door de ruit van het portier kijken. Zulke gesprekken, bij zulk eene gelegenheid vielen niets in zijn smaak, maar Horks bekommerde zich daarom niet. Hij, van zijn kant, scheen dit onderhoud in deze oogenblikken en in dit gezelschap het meest geschikte te achten. En hij zweeg er niet over. Als zaakwaarnemer van de overledene juvrouw Leuven kende hij alle bijzonderheden haarfijn; van alle stukken, die op de zaak betrekking hadden, bezat hij afschriften; hij kende de erfgenamen; hij was overtuigd van de deugdelijkheid van den eisch; de uitslag kon niet twijfelachtig zijn. Het speet hem natuurlijk voor de heeren Leuven, maar men moest toch erkennen, dat het geld wel in betere handen kon zijn gevallen: Piet Leuven deed niets, Jan nog minder, Kees zoo weinig als zijne beide ooms tezamen. „Ja, dominé had wel gelijk dat het geld voor sommigen eer eene bezoeking dan een zegen was.

„Ik begrijp niet, mijnheer Horks, waarvoor gij mij juist dat verhaal doet," zeide Delor eindelijk ongeduldig.

„Als vriend van den huize, dominé, als vriend van den huize, zie-je. Ik begrijp dat het lot der familie u moet ter harte gaan, en daarom wilden ik u met een enkel woord er op voorbereiden; misschien wilt ge de heeren ook wel met een kleinen wenk kennis geven van hetgeen hun te wachten staat — maar dat is tot daaraan toe; dat laat ik geheel aan u zelven over."

— Maar wat drijft er u toe, menschen, die, al zij het dan ook ten gevolge eener dwaling, in het bezit zijn van een fortuin, daarvan te berooven ter wille van anderen, die u onverschillig zijn?"

— Gevoel van regt, dominé, onpartijdige en onbaatzuchtige liefde voor al mijne medemenschen," antwoordde Horks. „Ziet ge, de eene mensch is mij evenveel waard als de andere; precies evenveel."

— Maar vriend," sprak Delor zalvend, „zou onze pligt als christen en burger medebrengen, dat wij ons op die wijze inlieten met de aangelegenheden onzer naasten?"

— Wel, dominé, gij bemoeit u met het ziele-heil uwer naasten, ik met hunne stoffelijke welvaart. Als ik een bemoeijal ben, zijt gij het ook."

Dominé Delor gevoelde geen lust het gesprek, nu het die rigting nam, voort te zetten; en Horks zag er evenmin de noodzakelijkheid van in. Hij begreep dat zijn doel bereikt was, want zijne vertrouwelijke mededeeling aan den predikant had geen ander doel, dan om de heeren Leuven van ter zijde in te lichten en eene aanbieding van hun kant uit te lokken. Hij hoopte hetzelfde inkomen van de broeders te trekken, dat hij, voor dezelfde zaak, bij haar leven van de zuster genoten had, en hij zag in dominé Delor den meest geschikten tusschenpersoon.

Mogt deze al beweren, dat hij zich met zoodanige zaken nooit inliet, Horks kende hem te goed; hij wist dat die inwijding in de geheimen van anderen den predikant niet onwelkom was, al hield deze zich zoo onverschillig, en toen hij het sterfhuis verliet, draafde hij te vreden de straten door naar zijne woning, overtuigd dat zijn doel bereikt was. Hij had dan ook zijn stoep nog niet bereikt of de heeren Leuven hadden reeds eene waarschuwing ontvangen en een uur later wisten zij alles wat dominé Delor zelf er van wist.

PAARDEN VENDUTIE,

Na afloop der vendutie

van 59 Australische PAARDEN,

zullen de ondergeteekenden

Op Dingsdag den 6den Augustus 1861

EN

Op Woensdag den 7den Augustus

daaropvolgende in de pakhuizen van de Heeren

HILL BROEKMAN & CO,

aan den Kaliemas nog laten verkoopen:

250 Sumbawa PAARDEN pas aangebragt per het Nederl. Ind. barkschip *Oosterling Ing Soen*, van Sumbawa.

Onder deze PAARDEN zijn verscheidene schoone spannen WAGENPAARDEN en RIJPAARDEN van boven de 4 voet.

De PAARDEN zijn dagelijks te bezigtigen aan de stallen op Kaliemas.

Ook zullen nog verkocht worden eenige ledige halve WATERLEGGERS.

De Agenten,

(1167) P. KERVEL & CO.

VENDUTIE

Op den 10den Augustus,

TE GROEDO.

Van plus minus 1800 stuks BALKEN, liggende voor den afvoer zeer geschikt.

(1073) **ZANTHUIS & CO.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

Gedurende de maand Julij,

is het vertrek der stoomschepen langs de Noordkust van JAVA bepaald:

Van Soerabaya naar Samarang den 7e. 15e. 22st. & 29st.
„ Samarang „ Batavia „ 9e. 17e. 24st. „ 31st.
van Batavia naar Samarang den 7e. 15e. 22st. „ 29st.
„ Samarang „ Soerabaya „ 10e. 18e. 25st. „ 1st *August.*

Nadere informatien bij

(1011) **W. CORES DE VRIES.**

STOOMVAART

langs de Noordkust van Java.

Gedurende de maand Augustus,

is het vertrek der stoomschepen.

Van SOERABAYA via SAMARANG naar BATAVIA, bepaald *op den* 7den, 15den, 22sten & 29sten.

Adres bij

(1154) **W. CORES DE VRIES.**

In lading

naar Singapore via Riouw

het Ned. Ind. barkschip *Oosterling Ing Soen*. Adres,

De Agenten,

(1163) **P. KERVEL & CO.**

TE KOOP

Eene gebruikte

VIS-A-VIS.

Te bevragen bij.

(1157) **KESSLER & CO.**

TE KOOP

EEN VICTORIA WAGEN.

EEN MYLORD.

Adres uitgevers dezes. (1155)

Saia kassie bertaoe, kapada Toean Toean siapa njang soeka maoe bikin GAMBAR, darie matoharie diatas kertas njang baik sekalie, bole dapet njang besar atawa njang ketjil, bole dateng saben harie, tjoema hari miengoo ada berentie, siapa njang soeka maoe bikin GAMBAR banjak, bole kassie taoe satoe harie di moeka dan nantie saia trada trima lain orang.

Saia tingal di moeka roemanja darie Ho Ban Sing di *Petjinant Baroe*, (*Bonkaran*) di moeka Roema, ada 2 pohon asem, adanja.

Toean njang Gambar bernama.

(1161) **H. J. WOODBURY.**

PA NGAIDIN

TE

Kampong Kawattan

(*Passar Bezaar.*)

Geeft bij deze aan een publiek kennis, dat hij alle mogelijke aannemingen doet in het vak van bouwen en dat hij voor de levering van materialen en werklieden zorgt. (1115)

Een Hollander, hebbende twaalf jaren alhier op de kusten gevaren, wenschte gaarne bij eene landelijke onderneming geplaatst te worden. Adres Letter R bij de uitgevers dezer Courant.

(1160)

Personen bekend met onze koloniale aangelegenheden en bereid om tegen billijk honorarium daarover *leadingartikelen* **aan een dagblad te leveren, of wel genegen om zich met de geheele redactie van dat blad te belasten en zich bij de zaak te interesseren, gelieven zich persoonlijk dan wel schriftelijk te wenden aan**

De uitgevers van den Oostpost,

(991) **LE ROY & CO.**

De vennootschap onder de firma

LE ROUX & CO,

te Soerabaya is ontbonden sedert den 10 Mei ll., en zijn de ondergeteekenden met de liquidatie belast.

Debiteuren der firma worden verzocht ten spoedigste hun debet aan te zuiveren.

Namens **LEROUX & CO in liq**

J. A. Abalain.

J. A. Durand.

(1159) A. Barroud.

Een Nederlander, de Javaansche taal magtig, zes jaar werkzaam bij de TABAKS-CULTUUR, en dus volledig bekend met die cultuur en derzelver verdere bereiding voor de Europesche markt, zag zich gaarne geplaatst als administrateur eener diergelijke onderneming. — Hij is ook niet ongenegen zich te associeren met iemand, die eene nieuwe tabaksonderneming zoude willen oprigten. Adres Letter A, bij de uitgevers dezes.

(1162)

HOUDERS VAN COGNOSSEMENTEN

aan Order over

N T 1761/65 3 k/ DRUKLETTERS.
L 73 3 k/ KOOPMANSCHAPPEN.
29/1 Leggers V D P., 3 vaatjes, 1 kist en 4 HAMMEN.

Aangebragt per Ned. schip *FRIESLAND*, kapt. Mispelblom Beijer, gelieven zich bekend te stellen aan

De Agenten,

(1165) MATHIEU EBSS RUYS & CO.

TOKO IN MODES.

OP NIEUW ONTVANGEN.

KEURIGE DAMES SCHOENEN

ID. LAARSJES.

jaconetten japonnen á double jupes.

DAMESHOEDEN à LA GARIBALDI.

ID. HOEDEN POMPADOER.

KEURIGE BALCOIFFURES

voor jonge meisjes.

Mooije kinderkransjes in kleuren.

KAPSELS

geschikt voor dagelijksch gebruik.

Een groote sortering parijsche bloemen.

KEURIGE JONGENS-KIELTJES,

PELLERINES à la MARIE ANTOINETTE.

Corsetten van een uitmuntend model.

FIJNE ODEURS.

En bijzonder te noemen.

Geheele nieuwe PATRONEN om JAPONNEN naar te maken, waar zich tevens de gelegenheid toe aanbiedt bij

(1132) **M. REMMERT.**

Kali-sosok No. 2.

ONTVANGEN

BIJ DE STURLER & FAGNOTTI.

PUIKE HARING.

GEZUIVERDE ARROWROOT

in fleschen.

Geparelde en Alkmaarsche Gort.

CANARIE ZAAD.

AGAR AGAR.

Zuiver Persisch Rose Water.

De woning van Horks lag in eene der aanzienlijkste straten. Op den deurpost stonden zijn naam en beroep met groote letters en de voorbijgangers moesten den bewoner voor een aanzienlijk man houden. De buren wisten het beter, en het best wisten zij het die het groote huis met den benedenbewoner deelden en, dank zij zijne vernuftige inrigting, voor hem betaalden ook.

Het huis was in partijen verhuurd, en Horks had voor zich slechts drie benedenkamers, een kantoor, eene spreekkamer en eene slaapkamer, welke laatste tevens huiskamer en keuken was.

Het was eene geluchte rommelboel in die achterkamer, en hoe mevrouw Horks het daar uithield was een raadsel. Had zij betere dagen gekend, misschien zou zij het er dan ook niet uitgehouden hebben, maar mevrouw Horks, in de arme wijken geboren, was in de keuken opgegroeid en had haar tegenwoordig woonvertrek en titel alleen aan haar voorheen schoon gelaat en aan hare ligtzinnigheid te danken — of te wijten. Horks was er slechts zelden, meestal zag men hem op zijn kantoor of bij zijne kliënten, en des middags-trouw in het koffijhuis. Ook nu zit hij aan zijn lessenaar met zijne klerken om zich henen. Tegenover hem staat eene lange vrouw met verschoten kleederen en door armoede vermagerd gelaat: 't is zijn oudste klerk, jufvrouw de Zon, voorheen onderwijzeres, thans broodeloos en bladschrijfster voor vijftig percent beneden de markt. In een hoek zit Mandersen ontslagen spoorwegbeamte, op weg naar het indische leger of het tuchthuis. Beiden zijn of schijnen ijverig aan het werk; Horks rookt zijn lekkere sigaar en blaast groote wolken uit, terwijl hij naar het blauwe vakje lucht staart, dat van zijne plaats zigtbaar is.

— Mandersen „zegt Horks," je kunt nu wel heengaan; je doet toch niets."

— Mandersen haalt zijne schouders op en bergt zijn schrijfwerk. „Hoe laat morgen mijnheer?"

— Morgen? 't is marktdag, dus wat vroeger ..... hé — heb je zoo'n haast?" Mandersen had reeds de deurknop in de hond. „Je verdient je geld gemakkelijk genoeg."

Dit was waar, voor den schijn moest Horks een klerk hebben, een mannelijken klerk, die eenig voorkomen had; maar een klerk, die aan alle vereischten beantwoordde was te kostbaar; Mandersen zag er wel wat verloopen uit, maar zijn gelaat had nog sporen van fatsoen behouden, en meer was niet noodig, het schrijfwerk deed Mien, de boodschappen Mozes en zoo had Horks voor een prijsje een klerk met drie ligchamen, Overleg is 't halve werk!

Mandersen wachtte.

— Breng me morgen ochtend het Handelsblad van van daag mede daar heb-je een stuiver."

— 't Kost een dubbeltje mijnheer."

— Lompert, in 't eerste koffijhuis het beste kan-je er een voor een stuiver krijgen; ge neemt een halfje en steekt de courant in je zak. Begrepen? Ga nu maar heen en doe je boodschap."

Mandersen wandelt met een nonchalant air het kantoor uit. Gevoelig over de behandeling is hij evenwel niet; hij heeft er reeds te veel voor ondervonden, hij weet dat hij een hond is, waarom zou men hem niet schoppen? Van avond slechts zal hij wat op zijn verhaal komen als de jenevergrog zijne zenuwen heeft gespannen. Dan besluit hij zijn congé te nemen en allerlei zaken te doen, waarvoor hij den volgenden dag weêr te ellendig is om er een uit te voeren.

Mien schrijft voort, nu en dan geeuwend.

— Verveelt het je?" zegt Horks, even opziende van een brief, dien hij schrijft.

— Ik heb honger," zegt Mien met eene raauwe stem.

— Daar is eten goed voor," grinnikt Horks en schrijft voort, zonder den blik te zien van magteloozen haat, dien de schrijfster op hem werpt. Maar die afleiding heeft haar goed gedaan; althans ze geeuwt niet meer.

— Hier smous-je ..... waar ben-je?

Mozes komt van onder de lessenaar te voorschijn.

— Deze brief bij Piet Leuven, en loop dan van avond eens langs bij zijn broeder...."

Horks zweeg en bedacht zich een oogenblik. Mozes hield zijne doordringende blikken onafgebroken op hem gevestigd.

— 'k Zal het je straks wel zeggen,...

Mien je kunt heengaan, kom morgen dan maar een kwartier vroeger."

Mien zet een verlepten hoed op en slaat een ouden doek om.

— Is dat cachemir?" vraagt Mozes, met een knipoog, maar hij houdt zich buiten haar bereik...

— Mijnheer, zou u mij twee vijfjes kunnen voorschieten?" vraagt de schrijfster, min of meer verlegen.

(Wordt vervolgd.)

NEDERLANDSCH INDIË.

SOERABAYA, den 30sten Julij 1861.

Aangekomen & Vertrokken Personen
30 Julij.

(*Volgens opgave van de Policie.*)

Aangekomen.

A. C. Vreede, van Batavia. D. Bauduin en fam., van Toelongagong. W. F. Strijkenberg, van Passoeroean.

Vertrokken.

Mej. M. Nettekoven, naar Samarang. G. Kalip, J. J. Collen, naar Madura. N. J. Veermans, naar Grissee (Sidajoe). F. H. Evers, naar Passoeroean. F. W. Meijer, naar Moojokerto.

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. schip *Baron van Palland van Rozendaal*, van Amsterdam: De heeren Welij en Koopman.

— Een Amerikaansch matroos van het Eng. schip *Launceston*, kapt. Haijes, is dezer dagen een paar malen van boord gedeserteerd en de laatste maal niet dan met groote moeite weder aan boord gebragt.

Klagten over minder goede behandeling van den gezagvoerder en den eersten stuurman, schijnen de voorname oorzaak te zijn dezer herhaalde desertie, ten minste in aanmerking genomen zijne verklaring onder het aanboord brengen, *dat hij liever dan de reis mede te maken over boord zoude springen*, en het feit dat hij, na door de politie weder onder de scheepsmagt gebragt te zijn, zich met een parang de linkerhand heeft afgekapt, pleiten hiervoor zeer.

Ook de tweede stuurman heeft zich van boord verwijderd, evenzoo klagende over slechte behandeling en voorgevende dat het schip te slecht was voor eene groote reis; ook deze is door de politie aan boord bezorgd en daar gebleven. De verwonde matroos bevindt zich nu ter verpleging aan boord van Z. M. wachtschip, en heeft alzoo, door zich zelve eene verwonding toe te brengen zijn doel bereikt.

NEDERLAND.

AMSTERDAM, 6 Junij. — Ten gevolge van het uitwisselen eener daartoe strekkende verklaring tusschen Nederland en Hanover, zullen, te rekenen van 15 Junij aanst., de Nederlandsche paspoorten in Hanover en de Hanoversche paspoorten in Nederland, als voldoende voor de toelating worden aangemerkt, ook wanneer die passen *niet* voor de reis naar Hanover en naar Nederland geviseerd zijn door de diplomatieke of consulaire agenten, wederzijdsch in de beide landen gevestigd.

BELGIE.

— Omtrent het vreeselijk onweder, hetwelk in den avond van Dingsdag 28 Mei de streek tusschen Sambre en Maas geteisterd heeft, verneemt men het volgende: Des voormiddags ten tien ure sloeg de bliksem in het dak van het klooster van Hautrages en veroorzaakte brand vlak boven het altaar. Na weinig tijds was de geheele kerk eene prooi der vlammen. Niets is gered en ook niets was tegen brandschade verzekerd; men begroot de schade op 14,000 frs. Te Paturages werden 3 huizen door het hemelvuur getroffen, echter zonder brand te veroorzaken; de bewoners van het eerste kwamen met den schrik vrij; eene moeder die, in het tweede met hare kinderen onder den schoorsteen zat, ontving verscheidene brandwonden; in het derde werd de eigenaar, met vrouw en dochter, tegen den grond geworpen, waar zij geruimen tijd als verlamd bewusteloos bleven liggen. De vreeselijke slagregens, waardoor het onweder in de omstreken van Charleroi gevolgd werd, deden de wateren van de Maas zoodanig wassen, dat de oudste bewoners zich zulk een plotseling hoogen vloed niet kunnen herinneren. Het water wies in twee uren 1.103 el. Alles werd te Gougnies, Floreunes, Villers-Potterie en elders overstroomd; de bewoners moesten hunne huizen verlaten, boomen werden ontworteld, de te velde staande oogst verwoest, have en vee door den bruischenden vloed medegesleurd. Ook de spoorweg tusschen Sambre en Maas werd op onderscheidene plaatsen overstroomd; tusschen Assesses en Naninnes stond het water tot aan de treden der wagons. Ook het schilderachtige dal der Vesdre en Verviers werd niet gespaard. Daar bovenal teisterde een geweldige hagelslag het jonge groen van planten en boomen. Omtrent het verlies van menschenlevens is men nog in het onzekere. Men gelooft echter niet, dat iemand is omgekomen. Veel vee ging verloren. Opmerkelijk is het, dat te Charleroi het onweder zich slechts in een zeer ligten graad deed gevoelen, en het bevallige Chaufontaine zich in het heerlijkste zomerweder verheugen mogt, terwijl deszelfs omstreken op dienzelfden oogenblik door een vreeselijk natuurverschijnsel werden bezocht.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 Mei. Men verneemt, dat de vice-admiraal le Barbier de Tinan bevel heeft ontvangen, om, zoodra er nieuwe onlusten in Syrie uitbarsten, daarvan onmiddelijk het berigt met het stoom adviesjagt *Héron* naar Toulon of Marseille te doen overbrengen en dit van daar langs telegrafischen weg naar Parijs te doen overmaken. Het eskader, bestaande uit de stoomschepen *Napoleon, Donauwerth, Fontenoy* en *Masséna*, dat te Toulon onder bevel van den onder-admiraal Chopart reisvaardig zal blijven liggen, is bestemd om in dat geval de eerste troepen naar de kust van Syrie over te brengen. De troepen die van daar door het eskader naar Toulon worden teruggevoerd, zullen thans bepaald te Marseille worden gehuisvest, zoodat zij, in verband met bovenstaande maatregelen, reeds een dag nadat het berigt der nieuwe onlusten ontvangen zal zijn, ingescheept zullen kunnen worden. Dat het Fransche gouvernement onderstelt, dat dit niet lang na den terugkeer der bezetting van Syrie zal gebeuren, blijkt uit de omstandigheid, dat het bovengenoemde reserve-eskader van vier schepen, tegen den 20sten Junij geheel gereed moet zijn.

— Men verzekert, dat het gouvernement hoogst gewigtige berigten van den heer de Grammont heeft ontvangen en wel nopens eene zamenzwering tegen het leven van den Keizer, waarvan de hoofdzetel te Rome is. Deze mededeeling van den gezant is zeer kort, waarvan de oorzaak moet worden gezocht in het slot der depeche, dat naar de verzekering van bevoegde personen aldus luidt: „Ik verwacht nadere en meer bepaalde bijzonderheden, die mij tot heden nog ontbreken. Ik wil echter niet ontveinzen, dat hier eene partij van opgewonden lieden bestaat, die het best met hen kunnen worden vergeleken, die den moordenaar Orsini naar Parijs zonden. Deze beschouwden den Keizer als de hinderpaal voor de Italiaansche eenheid, gene zien in Napoleon III de oorzaak der rampen, waardoor de H. Vader in den laatsten tijd is getroffen." Het zal nader moeten blijken in hoeverre deze mededeeling wordt bevestigd. Het mag echter niet onopgemerkt blijven, dat ook bijzondere brieven van geloofwaardige personen daarvan gewagen en dat deze dit in verband brengen met de jongste onlusten te Milaan, waarbij verscheiden geestelijken en vermomde Oostenrijkers eene zeer belangrijke rol hebben gespeeld.

— De heer Dounet, de gedeputeerd grootmeester der vrijmetselaren, berigt in de dagbladen, dat zeer te regt de verkiezing van prins Napoleon nietig is verklaard, want dat werkelijk vele onwettige maatregelen tijdens die verkiezing hebben plaats gehad.

— De familie en de vrienden van Mirès verklaren eenstemmig, dat hij in een steeds toenemend opgewonden toestand verkeert en vast besloten schijnt te hebben, om in zijn proces zoovele personen te wikkelen als hem maar eenigzins mogelijk is. Het is evenwel de vraag, of het werkelijk zoover zal komen; althans een magistraatspersoon beweerde gisteren, dat Mirès op weg was om krankzinnig te worden en dat er nu in allen gevalle wel met het proces zoolang zou gewacht worden, tot dat men stellig wist of men hem al dan niet voor krankzinnig kon verklaren.

PARIJS, 28 Mei. — De brief van den heer Hubaine, secretaris van den Prins Napoleon, die gisteren avond in de voornaamste dagbladen geplaatst was, heeft nog al opzien verwekt, nu men had mogen verwachten dat de Prins, zoo hij al had willen verzoeken dat men zijn naam niet in de bekende kwestie der vrijmetselarij mengde, dien wensch vroeger had behooren uit te drukken. Deze vertraging kan echter daaraan worden toegeschreven dat de Prins Napoleon daartoe eerst eergisteren ochtend bij een bezoek op de Tuileriën, het bepaalde ontving. De Keizer wil namelijk niet alleen het tweegevecht verhinderen, maar ook de botsingen, die later op nieuw tusschen de beide prinsen zouden kunnen ontstaan en vooral dat prins Napoleon, gelijk hij zich had voorgesteld, achtereenvolgens de verschillende loges des lands zal bezoeken, om die te bedanken voor het vertrouwen in hem gesteld, en zelfs wordt gezegd dat het niet tot de onmogelijkheden behoort, dat de Keizer de candidatuur voor het grootmeesterschap zal aannemen.

PARIJS, 30 Mei. — Het blad *La Nouvelle* en zijn eigenaar, de Heer A. de Cesena, zijn in staat van faillissement verklaard.

PARIJS, 1 Junij. — De dood van Prins Gortschakoff heeft een diepen indruk gemaakt. Men verzekert, dat hij in zijne laatste oogenblikken heeft verklaard, dat het eenige middel voor Rusland, om Polen te behouden, is daaraan eene autonomische constitutie op de breedste schaal te verleenen.

— Het berigt dat aan Mw. George Sand het kruis van het Legioen van Eer zal worden verleend, vindt weinig geloof.

— De hertog van Aumale, verre van zich nog in eene staatkundige polemiek in te laten en het aantal brochures te beantwoorden, die verschenen zijn na zijn *Brief over de geschiedenis van Frankrijk*, houdt zich thans ijverig bezig met zijn werk: *Geschiedenis der Condé's*. Twee deelen van dit werk zijn gereed.

— De *Guyene* van Bordeaux meldt, dat de justitie de inbeslagneming heeft bevolen van al de goederen eener fabriek te la Bastide, nl. van eene wijnfabriek. Het vocht bevatte geen spoor van druivensap.

PARIJS, 4 Junij. — De *Gironde* is den 28sten Mei uit Bangkok ter reede van Suez aangekomen. Aan boord van het vaartuig bevindt zich het Siameesch gezantschap, hetwelk alhier wordt verwacht. Het werd bij de aankomst te Suez gecomplimenteerd door de vreemde consuls, die door den eersten gezant, prins Praya-siphi-pat, zeer plegtstatig werden ontvangen. Volgens het plan zou het gezamelijk personeel der ambassade den volgenden dag naar Alexandrie vertrekken, alwaar het stoomfregat *Asmodee* ter hunner beschikking is gesteld, om de reis naar Marseille voort te zetten.

— Men schrijft uit Rome onder dagteekening van 23 Mei: „Het Russische gouvernement heeft bij den H. Stoel er op aangedrongen, dat deze eene bul zou uitvaardigen, in denzelfden geest als die van Gregorius XVI in 1832 aan de Poolsche bisschoppen, met andere woorden: dat de Paus de Poolsche geestelijkheid zou uitnoodigen zich te onthouden van nationale manifestatien en in de kerken het zingen van vaderlandsche liederen te verbieden. Naar men zegt, heeft de Russische gezant te Rome geene moeite gepaard om dit van den Paus te verkrijgen en was hij, na daartoe een eigenhandigen brief van den Czaar te hebben ingediend, op éénen dag wel driemaal op het vaticaan geweest, zonder dat de Paus of de kardinaal Antonelli iets van de zaak wilden weten. Integendeel moet de Paus den bedoelden brief in vrij krachtige taal beantwoord en van deze gelegenheid gebruik gemaakt hebben, om een verwijt tot den Czaar te rigten over den staat van verdrukking waarin de Katholijke kerk in het Russische gebied verkeert.

— De jongste depêches uit Ragusa melden, dat de vorst van Montenegro, om moeijelijkheden met de Porte te vermijden, geneigd is de Turksche dorpen te doen ontruimen welke zijne troepen thans bezetten.

— Men verzekert te Madrid, dat de maarschalk Serrano, kapitein-generaal van Cuba, tot hertog van San Domingo zal worden verheven, tot belooning van het ijverige deel door hem genomen aan de inlijving der Dominikaansche republiek bij Spanje.

— Men heeft berekend, dat het aantal vrijmetselaren op den geheelen aardbol verspreid 100 millioen bedragt. Er zijn vele vrijmetselaren in Indie en Amerika. Bijna geheel Italie behoort tot de geheime broederschap, vooral de Italiaansche adel.

ENGELAND.

LONDEN, 29 Mei — Van Malta wordt dd. 24 Mei geschreven, dat van daar verscheiden Britsche oorlogschepen naar Gibraltar zijn gezonden, met last om het oog te houden op de verrigtingen der in den laatsten tijd buitengewoon versterkte Spaansche zeemagt, die gezegd wordt weder iets in het schild te voeren tegen Marokko, omdat de keizer van dat land achterlijk is in het afdoen der bedongen oorlogskosten.

Op den 22sten was de heer de Lesseps te Malta aangekomen op zijne terugreis van Marseille naar Alexandrie; aan verscheidene personen, die hem vroegen hoe het gesteld was met de doorgraving der landengte van Suez, moet hij verklaard hebben, dat reeds na verloop van een jaar kleine schepen door het kanaal van de Middellandsche Zee naar de Roode Zee zullen kunnen varen.

LONDEN, 1 Junij. — De baron Adolf Rothschild, het hoofd der Napelsche firma, is hier aangekomen; men wil weten, dat zijne komst in verband staat met de beoogde financiele operatien van het Italiaansche gouvernement.

— Men heeft reden om te gelooven, dat eerstdaags van wege het departement van marine de aanbesteding zal worden uitgeschreven van nog zes geharnaste schepen, gelijk aan den onlangs te water gebragten *Warrior*. Daarenboven zullen vele houten oorlogschepen met ijzeren platen beslagen worden.

— Men weet dat het Washingtonsche kabinet aan de Europesche regeringen heeft doen weten, dat het de diplomatieke betrekkingen zal breken met die staten, welke de zuidelijke confederatie mogten erkennen. De *New-York Herald* voegt er bij, dat dit kabinet ook ter kennis van de Europesche regeringen heeft gebragt, dat het trachten zal zich meester te maken van alle corkgsschepen, welke door de afgescheidene staten in Europa mogten worden aangekocht, onverschillig onder welke vlag zij varen.

De *Courrier de la Moselle* zegt hoofdzakelijk het volgende: *Pruissen* spreekt er van om ons te verpletteren, maar slechts bij gelegenheid der tentoonstelling te *Metz*, en wel door middel van het ten toon spreiden van een groot stuk steenkool, nagenoeg *vijftienduizend kilogrammen* zwaar. Tot vervoer daarvan heeft de ooster-spoorweg maatschappij zich genoodzaakt gezien eenen bijzonderen waggon te leenen van de Haversche spoorwegmaatschappij. Dit monsterstuk zal te *Metz* aankomen, begeleid door het muziekcorps der Pruissische mineurs. Wij zullen het stuk steenkool en die het willen vergezellen met genoegen ontvangen; de laatstgenoemden als industrielen en vredelievende buren, het stuk zelve als een heerlijk natuurvoortbrengsel; waaraan onze steenkolenmijnen *de Moesel* welligt later mededingers zullen aanbieden.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 30 Mei. — Het duel van den heer von Manteuffel en den heer Twesten, Stadsgeregtsraad, (van hetwelk wij melding hebben gemaakt in onze courant van 31 Mei jl.) heeft plaats gehad op 11 schreden, terwijl aan elk der partijen geoorloofd was, drie schreden voor te stappen. De heer Twesten die het eerste schot had, gaat terstond drie schreden voorwaarts, legt aan en drukt zijn pistool af, waarbij de kogel vlak langs het oog van zijne partij vliegt. De heer von Manteuffel treedt nu op zijne beurt drie schreden vooruit en zegt: „Mijnheer Twesten, gij hebt u in deze gansche zaak op eervolle wijze gedragen; ik reken mij verpligt u het voorstel te doen, om den ganschen twist op deze bij te leggen," waarop geantwoord werd: „Ik kan mijne woorden niet intrekken." Hierop treedt de heer v. Manteuffel weder drie schreden achterwaarts, wendt zich om en schiet daarop zonder verwijl. Wij hebben reeds medegedeeld, dat de heer Twesten in den arm werd gewond. Laatstgenoemde is de zoon van den heer Twesten, professor in de theologie aan de universiteit alhier.

— Het jongste nommer van het te Kopenhagen verschijnende *Dagbladet* deelt de aanleidende oorzaak mede der manifestatie, welke voor eenige dagen te Roskilde heeft plaats gehad. *(Zie onze courant van 23 dezer.)* De baron Dirckink Holmfeldt, broeder van den vorigen Deenschen gezant bij het Fransche hof, heeft gedurende de jongst verloopen jaren vele staatkundige geschriften, zoo brochures als anderen van grooteren omvang, in het licht gegeven, welke zich allen kenmerken door een geest van oppositie tegen de regering. Dit is voornamelijk het geval geweest sedert het geschil wegens de Deensche hertogdommen een twistappel is tusschen Denemarken en Duitschland. In deze zaak trekt hij openlijk en op vinnige wijze partij voor Holstein en Duitschland tegen de Deensche regering. Niet tevreden dat ieder in de gelegenheid is zijne werken te koopen, laat hij ze in het gansche land uitventen en aan ieder ten geschenke aanbieden, die den geringen prijs, er voor gevorderd, niet te hoog acht. Hierbij heeft hij in den jongsten tijd gevoegd een herdruk met ver-

taling in het Deensch van de oordeelvellingen der Duitsche dagbladen over zijne geschriften en zijn streven. Dit heeft reeds herhaaldelijk aanleiding gegeven tot onaangename ontmoetingen, welke nu dezer dagen zijn gevolgd door de betreurenswaardige uitspattingen bij gelegenheid van de kermis te Roskilde. In plaats van zich gedurende die dagen in de stad niet te vertoonen, kwam hij op de openbare straat tijdens de drukte en het gewoel het hoogste toppunt bereikten. Het gevolg hiervan was, dat hij zich gedwongen zag ijlings te vlugten, en dat des avonds eene talrijke menigte rondom zijne woning zamenschoolde, welke binnen weinig tijds al de glasruiten had verbrijzeld en gereed stond om de woning binnen te dringen en haar te plunderen; dit opzet werd echter door de policie verijdeld. Tevens mogt het haar gelukken den baron Dirckink de gelegenheid te verschaffen zich onbemerkt te verwijderen, hetgeen des te gelukkiger mag geacht worden, dewijl de opgewondenheid van het gepeupel zoo hoog was geklommen, dat zijn leven ongetwijfeld gevaar had geloopen. Volgens het verhaal van het gemelde halfofficiele blad is het beweren der Duitsche dagbladen, volgens welke de policie geene pogingen heeft gedaan om die buitensporigheden te verhinderén, ten eenenmale ongegrond.

— Volgens berigt uit Petersburg heeft de keizer zijne reis naar Moskou uitgesteld wegens de begrafenis van prins Orloff; men zegt dat die reis in verband staat met eene godsdienstige gelofte, die zijne gemalin aldaar wenscht te volbrengen. De volksgeest te Moskou is intusschen omtrent den keizer zoo vijandig gezind, dat hij er geene ovatien behoeft te verwachten. De veranderde houding van het gouvernement tijdens de Paaschdagen waardoor het de geavanceerde partij van zich verwijderde, heeft ook bij den Grootvorst Konstantijn, de Groothertogin Helena en hare partij veel misnoegen te weeg gebragt. Inmiddels hoort men nog steeds van bewegingen onder de boeren, welke, na bedwongen te zijn, zich onmiddellijk weder op eene andere plaats, of ook wel na het vertrek der gewapende magt, op dezelfde plaats vertoonen.

BERLIJN, 5 Junij— Heden werd door den Koning de zitting van den Landdag gesloten. In de sluitingsrede wordt gezegd, dat de afgeloopen zitting tot belangrijke uitkomsten heeft geleid, welke geschikt zijn om de regering te bevestigen in de rigting, welke zij tot dusverre heeft gevolgd. Zij zullen het gewigt van Pruisen in Duitschland en in geheel Europa verhoogen. Daarna werden de verdragen en wetten, door de beide huizen van den landdag goedgekeurd, opgesomd en de voordeelen aangetoond waarop men hierdoor uitzigt heeft. Vooral wordt dank gezegd voor de middelen, toegestaan voor de organisatie des legers; over den vorm van bewilliging kon worden heen gestapt, vermits zij het hoofdbeginsel onaangeroerd laat. De organisatie des legers geeft aan Pruisen kracht om tot eigen bescherming zoowel als tot die van geheel het Duitsche vaderland gewapend te staan. De organisatie des legers is te meer onontbeerlijk voor de beveiliging der Duitsche grenzen, daar de herziening der organisatie van het bondsleger niet is geslaagd. De Deensche regering heeft aan de eischen der Duitschen bondsvergadering geene volledige voldoening gegeven. De aanbiedingen van Denemarken geven geen bepaald uitzigt op de vereffening der bestaande geschillen, maar de aard der betrekkingen van Pruisen tot de groote mogendheden verleent den waarborg, dat die niet zullen gestoord worden door het nemen van ernstige maatregelen, indien zij binnen de grenzen van het Duitsche bondsgebied noodzakelijk mogten worden. Indien de vertegenwoordiging des lands zich binnen de palen houdt, wier overschrijding slechts de omwentelingspartij kan bevoordeelen, dan mag ik een gezegenden loop mijner regering te gemoet zien. Mijne leus is: Het koningschap bij de Gratie Gods, vasthouden aan de wet en de constitutie, de trouw des volks en van het leger, dat van de zege verzekerd is; geregtigheid, waarheid, vertrouwen en vreeze Gods. Volgt deze leus, en gij kunt op eene rijke toekomst hopen.

KRAKAU, 5 Junij. — De *Czas* meldt, dat de Paus in een eigenhandigen brief, het verzoek van den keizer van Rusland, om eene breve tegen de Poolsche manifestatien te verkrijgen, heeft van de hand gewezen, en tevens den keizer bedreigd heeft met de straffe Gods, wegens de vervolging der Christelijke kerk en het bloedvergieten van ongewapende personen. Men gelooft, dat de terugroeping van den graaf Kisseleff, Russisch gezant te Rome, daarvan het gevolg zal zijn.

WEENEN 5 Junij — Uit Vesprim wordt het volgende gemeld: Toen kort na het overlijden van graaf Teleki eene plegtige dienst zou worden gehouden in de hoofdkerk van gemelde stad, weigerde het hoofd der geestelijkheid, de kanunnik Baksa, om de klokken te doen luiden. Het gevolg hiervan was, dat op den avond van den 17den Mei door vele honderde personen eene ketelmuziek voor zijne woning werd uitgevoerd, bij welke gelegenheid al de vensterruiten en deuren van zijn huis werden vernield. De reden zijner weigering was deze: Als Katholiek geestelijke vond hij het beneden zijne waardigheid om die eer aan een Protestant te bewijzen. Maar hooger nog steeg de verbittering tegen genoemden geestelijke, toen eenige personen, die zich tot hem hadden begeven om de zaak te bemiddelen, aan de menigte mededeeling deden van het antwoord door den Heer Baksa op hunne vertoogen gegeven: „Wat, zou ik de klokken doen luiden voor graaf Teleki, een Protestant!” had hij gezegd en er toen op laten volgen: „Het zal eindelijk nog zoo ver komen, dat men mij iets dergelijks komt vragen voor een Israeliet, die overleden is.”

— Op den 3den jl. is te Kopenhagen met groote plegtigheid gevierd de 18de geboortedag van Prins Christiaan, den vermoedelijken troonopvolger; bij die gelegenheid heeft de prins, toen meerderjarig wordende, naar oud gebruik de versierselen van het grootkruis der orde van den olifant ontvangen.

— Uit Warschau wordt medegedeeld, dat verscheidene personen in verzekerde bewaring zijn genomen eenige oogenblikken voor zij de kapel van het kasteel Lazinska, in welke het stoffelijk overschot van prins Gortschakoff is tentoongesteld, binnentraden. Men was namelijk in het zekere onderrigt, dat zij het voornemen hadden aan den dag gelegd om het lijk in tegenwoordigheid van de overige bezoekers op verregaande wijze te smaden. Weinig tijds daarna schoolde eene talrijke menigte voor het kasteel te zamen, welke op dreigenden toon de invrijheidstelling der gearresteerde personen vorderde. Terstond deed de bevelvoerende officier de wacht in het geweer komen, waarop hij de menigte poogde te overreden om rustig uiteen te gaan. Deze aanmaning, het gewenschte gevolg niet opleverende, werd driewerf achtereen bij het roeren der trom het bevel afgelezen om zich te verwijderen en er bijgevoegd, dat men bij weigering van de wapenen gebruik zou maken. De volksmenigte weigerde niet slechts daaraan gehoor te geven, maar verklaarde ten stelligste de plaats niet te zullen verlaten, voor de gearresteerde personen in vrijheid waren gesteld. „Schiet indien gij wilt, wij wijken niet van hier!” De officier geene bevelen hebbende om geweld te gebruiken, gaf eindelijk gehoor aan den uitgedrukten wensch en stelde de bedoelde personen in vrijheid.

Het dragen van de Poolsche kleederdragt neemt weder toe, vooral sedert de militaire gouverneur, de generaal Merchelwitsch, heeft verklaard, dat het verbod tegen het dragen der Tschamarka (de jas met lissen) was opgeheven. Wat betreft het zingen van het zooveel besprokene volkslied, na het eindigen der godsdienstoefening in de Katholieke kerken, hiermede heeft men Zondag jl. voor het eerst een aanvang gemaakt in de Protestantsche kerk.

BRESLAU, 8 Junij. Uit Warschau wordt berigt, dat van wege de plaatselijke overheid eene publicatie is afgekondigd, waarin het dragen der volgende kleedingstukken wordt verboden; Vierkante mutsen, Poolsche tunica's; amarantkleurige vesten; dassen en laarzen of ander schoeisel, en andere kleedingstukken van eene opzigtelijke kleur of ongebruikelijke snede. Men verzekert, dat vorst Michael binnen weinig tijds in genoemde stad wordt verwacht.

RUSLAND.

De *Nord* van Brussel, zinspelende op het laatste berigt voorkomende in de *Czas* van Krakau betreffende een brief van den Czaar aan den Paus en het daarop gevolgde ongunstige antwoord van Zijne Heiligheid, zegt:

„Het is ons bekend dat het Russische gouvernement zich tot den Paus als het wettige hoofd der Catholijke kerk gewend heeft, om de houding aantetoonen welke de Poolsche geestelijkheid aanneemt in kwestien van een uitsluitend politiek karakter, doch het is ons niet bekend dat het gouvernement, zooals de *Czas* beweert, het hoofd van het Catholicisme eenen Pausselijken brief heeft gevraagd tegen de Poolsche beweging. Wij hebben verschillende redenen om deze zaak te betwijfelen. Wij hebben niet het minste regt om te spreken in den naam van het keizerlijke gouvernement, doch wanneer de publieke opinie in Rusland werd geraadpleegd durven wij gerust de verzekering te geven dat zij zich zou verzetten tegen elke handeling, elken maatregel, of tegen alles wat strijdig kan zijn met het beginsel van gewetensvrijheid en van godsdienstige onafhankelijkheid, eenstemmig zou zij zich verzetten tegen het doen van elken stap bij het hof van Rome waardoor welligt, ten nadeele van de nationale politiek, concessien zouden moeten worden gedaan.

GUANO.

De beroemde geleerde en onvermoeide reiziger, *Alexander van Humboldt*, aan wien de wetenschap zoovele ontdekkingen, zoovele nuttige werken verschuldigd is, heeft ook aan den landbouw eene weldaad bewezen, die alleen voldoende zou zijn om zijnen roem alom te verspreiden. Hij is namelijk de man die men algemeen houdt voor de eerste, die aan *Europa* de vruchtbaarmakende kracht der *Guano* heeft doen kennen.

De *Guano* immers is niet alleen het meest sterke middel voor bemesting, maar kan worden beschouwd als een der meest bewonderenswaardige verschijnselen op het gebied der wetenschap; zij is in de physieke geschiedenis van den aardbol een merkwaardig voorbeeld van verwisseling der bestanddeelen tusschen het dierenrijk en dat der mineralen, en van het laatstgenoemde tot het plantenrijk, en voorts van het eerste tot het laatste, en zoo vervolgens.

Deze groote verzamelingen van dierlijke voortbrengselen, opgehoopt en ongeschonden gebleven in het midden der zee, geven ook eensdeels het bewijs der verbazende ontwikkeling van het dierlijk leven in de keerkringstreken der nieuwe wereld; en anderdeels van den kennelijken invloed der meteorologische omstandigheden op den toestand en chemische te zamenstelling der verzamelingen, waaruit beurtelings en op verschillende plaatsen de bovenste oppervlakte van den aardkorst is te zamengesteld.

De heer *Boussingault* heeft onlangs in de Fransche akademie van wetenschappen eene memorie voorgelezen, waarin de bovengenoemde feiten voorgesteld en onderzocht worden met eene verhevenheid van stijl en met eene diepe kennis en inzigt die men gewoonlijk in de schriften van *wezenlijk* geleerden aantreft.

Een uitgebreid fragment van dit werk is in de verslagen der akademie opgenomen (cahier n°. 23 tome LI, 6 December 1860); wij zullen trachten zoo beknopt en zakelijk mogelijk den voornaamsten inhoud van dat stuk weder te geven:

De Guano *(Huano de Pajara)* is, zoo als men weet, niets anders dan mest van zeevogels, met groote banken opeengestapeld op de eilanden en rotsen van den Stillen Oceaan.

Deze banken zijn voornamelijk gelegen aan de kusten van Peru, tusschen den tweeden en een-en twintigsten graad Australische breedte.

De drie eilanden *Chincha*, dertien kilometers van de kust gelegen, zijn de rijkste aan ammoniacaal *Guano*.

De banken verder van de kusten van Peru verwijderd, zijn zeer rijk aan phosphorische zuurstof; maar de stikstofdeelen ontbreken er geheel en al.

Dit feit wordt opgehelderd door de oplosbaarheid van het ammoniaczout, dat door de regens gesmolten en verspreid is geworden. Daarentegen is het behouden blijven van diezelfde zouten in de *Guano* der Chinchaeilanden en eenige daaraan grenzende streken, een anormaal verschijnsel eener buitengewone weldaad van dit wonderlijk climaat, waar men geen denkbeeld heeft van hetgeen een onweder kan zijn, en waar het vallen van eenige regendroppels als een buitengewoon verschijnsel wordt aangemerkt. De ouderdom der *Guano*-banken *(Huanaras)*, naar hunne dikte berekend, is van dien aard, dat men ze moeijelijk met den leeftijd, gewoonlijk aan onze planeet toegeschreven, kan overeenbrengen. Eenige natuurkundigen hebben niet kunnen besluiten de gewone tijdrekening in het ongelijk te stellen. Zij hebben liever goed gevonden te ontkennen dat de *Guano* uit vogeldrek te zamengesteld is. Maar op dit punt is het onderzoek door de chemie ingesteld beslissend. Het is bewezen, dat op de Chinchaeilanden de banken van *Guano*, voor dat zij aan de vernielende exploitatie der laatste jaren waren blootgesteld, nagenoeg eene dikte hadden van dertig ellen. *Humboldt* heeft de berekening gemaakt, dat gedurende drie eeuwen de uitwerpselen der vogels, die zich op die eilanden bevinden, de dikte van een centimeter niet zouden te boven gaan. Deze berekening is bestreden voornamelijk door *Rivero*, die van oordeel is dat de buitengemeene ophooping van vogelmest in de eilanden aan de Perusche kusten, ten volle wordt verklaard door de ontelbare menigte vogels, die hun verblijf in die rotsen hebben gekozen, en door het plantaardige voedsel dat hun door de zee wordt aangeboden.

De heer *Boussingault* haalt ten dien opzigte het getuigenis van *Antino Ullon* aan, een der Spaansche zeevaarders, die de fransche akademie-leden in 1750 naar den equator vergezelden. „De ansjovisschen,” zegt die reiziger, „zijn in zulk eene groote menigte op die kust, dat men hun getal niet kan berekenen noch overzien. Het zal voldoende zijn te zeggen, dat zij tot voedsel verstrekken van eene ontelbare menigte vogels, die op hen jagt maken. Deze vogels worden gewoonlijk *Guanoes* genaamd, waaronder zich vele *Alcatrias* bevinden, eene soort van *Zeeraaf*; maar zij worden allen onder dezelfde benaming van *Guanoes* begrepen. Somtijds wanneer zij hoog in de lucht opvliegen, zijn zij met een wolk te vergelijken, die de zon verduistert.”

Wat er nu van de oudheid der *Huanaras* ook zij, dit is zeker dat de gemelde ophoopingen eene buitengewone menigte organische bestanddeelen, voornamelijk stikstof, daarstellen. Deze stikstof heeft ongetwijfelt vroeger een bestanddeel der atmospheer uitgemaakt; want onder alle bestanddeelen van het organismus is de stikstof het minste tot mineraliseren geschikt, en het eenigste dat men niet in gronden aantreft, die oorspronkelijk met vuurstoffen bezwangerd waren. Het bevindt zich voornamelijk in de tot verrotting gekomen overblijfselen van planten endieren.

In de *Guano* is het als ammoniac, met verschillende zuren vereenigd, aanwezig. Het is het vruchtbaarmakend element bij uitnemendheid en ook daarom wordt de kwaliteit der bemesting naar de kwantiteit dier gazstof berekend. Het koolzuur, het water en de zouten worden evenzoo in het plantenrijk overgebragt, en van daar naar de dieren, die, hetzij bij hun leven of na hunnen dood ze aan de aarde en aan de atmospheer terug geven. Door het ernstig bestuderen der wetten en regelen, die deze algemeene herschepping beheerschen, kan de mensch ze tot zijn voordeel aanwenden en de gewoonlijk minst geteldo en schijnbaar onreinste stoffen dienstbaar maken tot vergrooting van zijne schatten en tot vermeerdering van zijne welvaart.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Julij 29	Nederl.	Friesland.	M. C. E. Mesel.	894	Batavia	17 Julij.	geen	Soerabaija.	geen
„ —	„	B. v. Pålland v Rozendaal.	A Hoogenstraten.	891	Amster.	30 April.	„	„	„
„ —	Ned. Ind.	Oosterling Ingsoen.	Hadjie M. Taijeep.	230	Sumbawa.	25 Junij.	„	„	„

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Julij 30	Eng.	Launceston.	W. H. Haijes.	Australie via Sam. Pek. en Indramaijoe.
„ —	Nederl.	Waalstroom.	P. W. B. Mellink.	Amsterdam.
„ —	Ned. Ind.	Atiatil Maula.	Sech O. b. S. Baharis.	Balie via Sam.
„ —	„ „	Carolina.	Pa Robia.	Pasoeroean.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Celebes.	Renvekamp Gills.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
„	Geertruida.	Sobels.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Stad-Zierikzee.	Klein.	Rotterdam.	B. Kopersmit & Co.
„	Vier Gezusters.	Bik.	„	„ „ „ „
„	Hendrina.	Pompe.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
„	Zeeploeg.	J. van Wijngaarden.	Probolingo.	„ „ „
„	Helen Louise.	Metzelaar.	Grissee.	Adam & Co.
„	Margaretha Johanna.	Verschuur.	Nederland.	Hill Broekman. & Co.
Engelsche	Elise Goddard.	J. Gascoigne.	Australie.	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	Eersteling.	C. de Zeeuw Bagchus Wz.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 30sten Julij 1861.

UITVOER.

Naar Nederland per het Ned. schip *Waalstroom*, gez. P. W. B. Mellink. 75 pic. rotting 435 ps. buffel en 19 ps. koehuiden, E. Ten Brinck & Co; 533 79 pic. tabak, B. J. van Eck & Co; 1865.88 pic. suiker, 172.95 pic. tabak, Schimmelpenninck & Co; 857 83 pic. tabak, 8 kn. manufacturen, Hill Broekman & Co; 500 ps. koehuiden, Fraser Eaton & Co; 300 pic. tin, 287 pic. kopergeld, N. H. M.; 558 pic. tabak, Adam & Co.

Naar Australie via Samarang, Pekalongan en Indramaijoe per het Eng. schip *Launceston*, gez. W. H. Haijes.
120 pic. rotting, N. H. M.; 7 coll. dranken, Gebrs. van Delden.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16.— Nominaal.

WISSELKOERS @ ƒ 99½ pari.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.